

PARTİ PROGRAMIMIZ: EĞİTİM POLİTİKALARI

Eğitim: Zihni Varoluş

Partimiz eğitimi en temel insan haklarından biri olarak görür. İyi bir eğitim ile şahsiyetini geliştirememiş bireylerin insan hakları bilincine ulaşması mümkün değildir. Bireysel gelişimin temeli de, toplumun her meselesinin çözümünün anahtarı da eğitimidir.

Dünyada insan kaynağından daha önemli ve kalıcı bir güç yoktur. Ülkemizin insan kaynağını çağdaş dünya ile rekabet edebilir donanıma kavuşturan bir süreç olarak gördüğümüz eğitimi, insani kalkınmamızın odağına yerleştireceğiz.

Eğitimi bir insan devşirme alanı olarak değil, nitelikli insan yetiştirme alanı olarak görüyoruz ve eğitimi günlük siyasi tartışmaların dışında gören bir anlayışı benimsiyoruz.

21. yüzyıl nesillerinin dar kalıplara sokulamayacağını, şekillendirilemeyeceğini öngörüyoruz. Başta eğitim sistemimizde olmak üzere korkulardan, tabulardan, farklılıklara tahammülsüzlükten, ahlâk ve adalet üretemeyen yaklaşımlardan arındığımız ölçüde gençlerimiz potansiyellerini gerçekleştirme imkânına kavuşacaktır.

Gençlerimizin düşünen, sorgulayan; demokratik ve evrensel ahlâki değerleri içselleştirmiş, farklılıklara saygılı, ahlâki bir duruşla her türlü ayrımcılığın karşısında duracak, çağdaş dünyanın bilgisine hâkim ve sorumluluk alabilen bireyler olmasını arzuluyoruz.

Kaliteli eğitim, bireysel ve toplumsal refahı gerçekleştirmenin en önemli aracıdır. Bundan dolayı, eğitime ilişkin en temel ilkimiz, tüm çocuklarımız için kaliteli bir eğitim sunmaktır. Kaliteli bir eğitim için, öğrencilere herhangi bir resmî veya tanımlanmış ideolojinin dayatılmasını reddediyoruz. Çocuklarımız ideolojilerin deli gömleklerine mahkûm edilemeyecek kadar kıymetlidir.

Özgür düşüncenin önündeki tüm korkular ve tabular yıkılacaktır. Okullar, eleştirel fikirlerin rahatlıkla dile getirildiği ve tartışıldığı mekânlar olacaktır. Demokratik, çoğulcu ve farklılıkları zenginlik olarak gören bir eğitim sistemi inşa edilecektir.

Türkiye, tüm OECD ülkeleri içerisinde en merkezîyetçi sisteme sahip ülkedir. Her önemli kararın merkezden alındığı ve sık sık değişen eğitim sistemi miadını doldurmuştur. Eğitimde esas aktörlerin ve karar alıcıların merkezdeki bürokratlar olduğu bir yaklaşımı reddediyoruz. Eğitimde esas aktörlerin öğrenciler, öğretmenler ve veliler olduğuna inanıyoruz.

Yeterince tartışılmadan üretilen eğitim politikalarının bir süre sonra iflas etmesi kaçınılmazdır. Eğitimde istikrar ve sürdürülebilirlik için, politikaların katılımcılıkla ve geniş müzakereler sonucunda belirlenmesi şarttır. Türkiye’de eğitime ilişkin şimdiye kadar izlenen politikaların çoğu, günü kurtarmaya yönelik palyatif ve tutarsız müdahalelerden öteye gidememiştir. Bundan dolayı, Türkiye’de eğitim alanında tam anlamıyla bir ‘sistem’ inşa edilememiştir. İzlenen yanlış eğitim politikaları ile eğitimin tüm kademeleri neredeyse kilitlemiştir.

Bu çerçevede, eğitim politikaları tüm toplumsal kesimlerin katılımı ile belirlenecektir. Eğitim sisteminde yapılacak değişiklikler belirli bir planlama ve toplumsal mutabakat sonrasında zamanla uygulamaya geçirilecektir. Eğitim sisteminin sürekli değişikliklerle yap-boz tahtası hâline gelmesinin önüne geçilecektir.

Türkiye’de yoksul ailelerden gelen çocukların çoğunluğu, varlıklı ailelerden gelen akranlarına göre daha az kaliteli eğitim almakta ve dolayısıyla daha az gelir elde etmektedirler. Diğer yandan, cinsiyet eşitsizliği de devam etmektedir. Kızlar genelde okullarda erkeklerden daha başarılı oldukları halde, onlardan daha az oranlarda istihdam edilmekte ve/veya daha az gelir elde etmektedir.

Türkiye’nin eğitim sistemi diğer OECD ülkeleriyle rekabet edebilir olmaktan uzaktır. OECD tarafından yapılan PISA ve PIACC çalışmaları ile diğer uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan TIMSS ve PIRLS gibi değerlendirmeler, Türkiye’nin eğitim sisteminin kalitesinin uluslararası ortalamadan düşük olduğunu açıkça göstermektedir. Türkiye’de yapılan lise geçiş sınavı ve üniversite giriş sınavı sonuçları da genel bir kalite sorunu ve okullar arasında kalite uçurumu olduğunu ortaya koymaktadır. Kısacası gerek ulusal gerekse

uluslararası değerlendirmeler, Türkiye’de çocukların önemli bir kısmının temel becerileri kazanmadan eğitim sisteminden mezun olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda, eğitim sisteminde mevcut eşitsizlikler devam etmektedir.

Genç bir nüfusa sahip Türkiye’nin her yönüyle güçlü ve müreffeh olmasında nitelikli eğitimin yeri yadsınamaz. İş imkânlarının oluşturulması, verimliliğin, yeniliğin ve rekabet edebilirliğin artırılmasına katkı sağlaması nedeniyle, eğitim bir ülkedeki ekonomik büyümenin ve istihdamın temel lokomotifidir.

Ayrıca, nitelikli eğitimin kişilerin yoksulluk döngüsünü kırmaları ve dolayısıyla toplumdaki eşitsizliğin azaltılmasında önemli yeri ve işlevi bulunmaktadır. Bundan dolayı her çocuğun kaliteli eğitime erişmesini hedeflemekteyiz. İlköğretim ve ortaöğretimden mezun olan tüm öğrencilerin asgari bilgi ve becerileri kazanmasını sağlamak temel hedefimiz olacaktır.

Milletimizi güçlendiren farklılıklarımızın en önemli zenginliğimiz olduğuna inanıyoruz. Tarihsel birikimimizi oluşturan farklılıklarımız, Cumhuriyetimizi kurarak ülkemizi bugünlere taşımıştır. Bugün de korkulardan ve tabulardan beslenen her türlü hizmet ayrımcılığının önüne geçerek eğitim sistemimiz içerisinde farklılıkları temsil edecek demokratik taleplerin tartışılması ve çağdaş hukuk devletine yakışır çözümlerin bulunması gerektiğini düşünüyoruz. Bugün dünyanın gelişmiş birçok ülkesi çok dilli ve çok kültürlü eğitim ve öğretimle oldukça ciddi mesafe almışken Türkiye’nin farklılıklarının zenginliğini çok kıymetli bir sermaye olarak görmesi gerektiğine inanıyoruz.

Toplumsal barış için toplumun tüm kesimlerinin en iyi şekilde ve en adil koşullarda eğitim sistemine dâhil olmaları önemlidir. Eğitim sisteminin rehabilite edilmesinde toplumun tüm kesimlerini içerecek katılımcı bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Bu yaklaşımın özünü imtiyazlı ideoloji ve grupların olmadığı, tarafsız devlet anlayışının tam anlamıyla benimsendiği bir eğitim sistemi oluşturmalıdır.

Eğitimde evrensel değerleri ve insan haklarını merkeze alan, farklılıkları bir zenginlik olarak gören, tek tipçi değil, çoğulcu bir yaklaşımı benimseyerek tüm kesimleri kucaklayan demokratik bir

yaklaşım benimsenecektir. Bu çerçevede, tüm öğretim programları ve ders kitapları, evrensel değerler ve insan haklarını esas alan bir yaklaşımla güncellenecektir.

Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde de vurgulandığı gibi, eğitim tüm çocuklar için vazgeçilmez temel bir haktır. Bu doğrultuda, eğitime hak temelli bir bakışı esas almaktayız.

Cinsiyeti, etnik kimliği, inancı ve sosyokültürel arka planı ne olursa olsun her bir bireyin nitelikli eğitime erişimini sağlama hedefiyle yola çıkıyoruz. Hiçbir bireyi dışlamayan ve herkese kaliteli eğitim sunmayı hedefleyen kapsayıcı eğitim anlayışını esas alıyoruz.

Eğitimi resmi ya da tanımlı herhangi bir ideolojinin yuvası olarak gören her anlayışı reddediyoruz. Farklılıkları bir imkân, okulu birlikte yaşamının merkezi olarak görüyoruz.

Partimiz, fırsat eşitliğini artırmaya ve kamu eğitimini güçlendirmeye özel bir önem vermektedir. Bundan dolayı, eğitim sisteminde paralı özel ders ve kurs merkezlerine olan talebi azaltacak tedbirler alınacaktır. Devlet okullarının standartları, gelir veya yetenek düzeyi ne olursa olsun tüm öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarının karşılanacağı şekilde modernize edilecektir.

En önemli önceliklerimiz arasında öğretmenlik mesleğinin güçlendirilmesine ağırlık vermek ve okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak gelmektedir. Öğretmen eğitimi, geleceğin nesillerini inşa edecek donanım ve niteliklere sahip örnek öğretmenler yetiştirmek üzere gözden geçirilip yeniden düzenlenecektir. Kaliteli eğitimi yaygınlaştırmanın olmazsa olmaz koşulu, nitelikli öğretmenlerin okul türleri arasında ve tüm yurt sathında dengeli dağılımıdır. Öğretmenlik mesleğini yüksek standartlı, daha saygın ve özerk hale getirecek bir yasal düzenleme yapılacaktır. Tüm atama ve terfiler liyakate dayalı ve nesnel kriterlere göre yapılacaktır.

Okul öncesi eğitim, çocuklarımızı temel eğitime hazırlayan en önemli kademedir ve ülke çapında yaygınlaştırılması gerekir. Bu kapsamda, okul öncesi eğitimin herkes için ulaşılabilir olması sağlanacaktır.

Tüm bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmek hedefiyle Türkiye’de tüm kademelerde eğitimin kalitesinin artırılması için topyekûn bir seferberlik başlatacağız. Bu kapsamda, dezavantajlı il ve okullara sağlanan destekleri artıracak ve tüm düzeylerde kaliteli eğitime erişim sorununu ortadan kaldıracacağız. Zorunlu eğitimi bitiren her bireyin modern bir toplumda hayatını sürdürmesi için gerekli temel bilgi ve becerilere sahip olması sağlanacaktır.

Ayrıca, dünyadaki teknolojik ve mesleki gelişmelere paralel olarak okullardaki programların sürekli güncellenmesi ve işlevsel bir meslek eğitim sisteminin kurulması son derece önemlidir. Başta sanayi olmak üzere işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu becerilere sahip nitelikli kişilerin yetiştirilmesi istihdam oranlarını artıracaktır.

Daha kaliteli bir yükseköğretim sistemi tesis etmek için ilk olarak akademik özgürlükler garanti altına alınacaktır. Evrensel hukuk normları esas alınarak, öğrenci ve akademisyenlerin akademik özgürlüğünü kısıtlayan tüm sınırlandırmalar sonlandırılacaktır. 12 Eylül askeri darbesinin bir ürünü olan YÖK (Yükseköğretim Kurulu) kayıtsız şartsız kaldırılacaktır. Daha şeffaf, topluma hesap verebilirliği yüksek yeni bir yükseköğretim sistemi tesis edilecektir. Yükseköğretim kurumlarının özerklikleri artırılabilecektir.

Tüm göstergeler, Türkiye’nin eğitimde yeni bir paradigma ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Kapsayıcı bir yaklaşımla her bir çocuğun temel becerileri en iyi şekilde öğrenmesini sağlayacak bir eğitim sistemine ihtiyaç vardır. Türkiye’de eğitimin partiler üstü bir yaklaşımla ve çocuğun üstün yararı doğrultusunda ele alınması bir zorunluluktur. Bu çerçevede, eğitim sistemi ile ilgili konularda farklı toplumsal kesimlerin birlikte müzakere ederek oluşturacağı ve uzlaşma ile kabul edeceği bir yöntem benimseyeceğiz. Bunun için, eğitimi ideolojik ve siyasi çekişmelerin arenası olmaktan çıkartacağız. Yeni eğitim paradigmamız siyasi çekişmelere değil toplumumuzun ortak özlemlerine ve gelecek beklentilerine dayanan, evrensel insanlık birikimi ile toplumumuzun tarihi tecrübelerini özgün bir senteze kavuşturan çağdaş bir anlayışla oluşturulacaktır.

GELECEK
PARTISI